

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló«, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman tőzsdéjében.

Miért vagyunk mi néppártiak?

A mult megtanított, hogy az a vára-kozás, melyeket a néppárt képviselőihez fűztünk, a legvérmesebbi reményeinket felül-multa. A jelen büszkeséggel tölt el ben-nünket. A mult és jelen alapján tekintet-et vetünk a jövőbe és érezzük, hogy a nép-pártra fontos és szükséges szerep vár a jövőendő alakulásai között.

Ha bárki egy szemernyi igazságot akar mutatni a néppárt működésének meg-ítélésében a legutóbbi vallás- és közok-tatásügyi vita meggyőzhette, hogy igazi, őszinte meggyőződéssel és a szó bátor megvallásával csak a néppárt állott helyt a katolikus egyház jogai védelmére.

Hol volt az óriási kormánypárt?

Seregesen ülnek sorai között a „jó“ katolikusok, a kik a választások alkalmá-val templomba járnak, olvasót csörgetnek és szemeket forgatnak, volt-e közöttük egyetlenegy is, a ki a katolikusok auto-nómiajéért szót mert volna emelni?

Ott ült a függetlenségi Kossuth-párt, a mely folyton a szabadság szent szavait hordja ajkain. Szabadságot, egyenlőséget, testvériséget hangoztat és hangoztatták-e akkor, a mikor a katolikusok csak akkora szabadságért esengtek, a mennyi a kálvi-nistáknak, lutheránusoknak, sőt a zsidók-nak is van? Thaly Kálmán azt ajánlotta, hogy fogjunk kardot és azzal küzdjük ki igazainkat. Jól tudja, hogy fejjel csak a bolond megy a falnak. Ime a szabadság

és egyenlőség jelszavai a függetlenségi pártban! Szabadságról csak ott beszélnek, ha kálvinistáknak kell adni. Sőt Kótvös Károly, a Kossuth-párti vezér mondotta tavaly, hogy inkább vesszük el a protes-tánsok is a maguk autonómiajukat, csak a katolikusok ne kapjanak velük egyenlő jogokat.

A mi igazságunk, mikor vallásunknak szabadságot kívánunk és ki akarjuk ma-gunkat szabadítani a kormány gyámkodása alól, oly világos, mint a nap s mégis mi-kor meg kellene adni, akkor a kilencz millió katolikusnak nincs sehol az egész országházban több pártfogója, mint az a 18 néppárti képviselő, a ki emberfeletti munkát végez éveken keresztül az igaz-ságért.

A néppárt azonban nem csupán a katolikusok vallásszabadságáért küzd, ha-nem védelmezi a többiét is. De nemcsak vallási politikája a leghelyesebb, ott az ő gazdasági politikája, a mely ellen csak a rosszakarat vethet gáncsot.

A börze megadóztatását a néppárt agitációjának lehet köszönni, a mely föl-vetette a kérdést és oly erővel ostromolta a kormányt, hogy az kénytelen volt meg-adni magát az igazság szavai előtt. Akkor Komjáty Béla, a Kossuth-párt egyik osz-lopa mondott a megadóztatás ellen nagy beszédet, hogy a zsidó milliomosok koldus-botra jutnak.

A néppárt ostromolta a képviselő-házat, hogy a földadót szállítsák le, hozzák

be az adómentes minimumot, hogy oly összeget, a mely egy család életének fenntartására okvetlenül szükséges, megadó-ztatás nélkül kell hagyni.

Nem mulasztott el soha egyetlen al-kalmat arra nézve, mikor a kisiparosok érdekeiről volt szó, mindig felemelte mel-lette szavát. A mikor a többi pártok, a függetlenségi párt pihent, és nyugodt lé-lekkel szedte fel a napidíjakat, a néppárt dolgozott.

A néppártnak köszönhetjük jórészt, hogy Bánffy Dezső zsarnoki uralma meg-törött, hogy kénytelen volt elhagyni azt a helyet, a melyre csak szügyent s Magyar-országra csak gyalázatot hozott. A Kossuth-párt akkor is paktált, a szavazásokról elmaradt, szóval kimutatta, hogy kedves neki Bánffy, a ki pártfogolta őket, mert kényelmes ellenzék volt számára.

Nincs ma Magyarországon ellenzék, a mely ezen önmagában nemes és a haza érdekeire nézve annyira fontos szerepét, — hogy t. i. ellenőrizze a kormányzó hatalom működését, azt hibáira, sokszor büncire figyelmeztesse, neki a haza javára szolgáló eszméket szolgáltatson — mond-juk nincs ma ellenzék Magyarországon, a mely fontos szerepét úgy betöltené, mint a néppárt. A függetlenségi pártól jól tudjuk, hogy öt esztendő alatt többet ve-szekedett házínépével, mint Sokrates az ő Xantippejével. A protestáns Kossuth-párt örökké marta a kisebb Ugron-pártot azért, mert katolikus. Ebben az örökös veszeke-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Don Juan vénül.

Ahogy elkeskenyült az ösvény, szorosan egymás mellé került az asszony s a férfi. Az utóbbi ugyan hátra akart lépni, de az asszony megfogta a karját.

— Minek? Nincs itt senki.

A férfi elbizakodottan mosolygott. Közel érezte a döntő pillanatot és az izmain kéjes iz-galom futott végig. Kinyújtózkodott, kiegyene-sedett s a tekintete mámorosan kapcsolódott bele az asszony ringó természetébe.

Hetek óta hajszolta már ezt a szépséges asszonyt. Mint a megsebesített vaddal a kopó, ugy játszott, hajkurászott vele. Tudta, hogy utólréhi, amikor akarja. De halasztgatta, hisz ez a guerilla-harcz jobban izgatta az ő kopott idegeit a nehéz ütököt hevénél is.

Ma azonban a férfit is meglepte az az erő-szakos, fékezhetetlen láz, mely mindent követel. Talán az erdő, melyben bolyongtak, hatott ugy a kedélyére nehéz illatos levegőjével. A komoly fák mintha csupa izzó szerelmet lehettek volna, az utszéli bokron szerelmesen csipegett a madár.

— Hallja? Csókolóznak valahol... mond-ta az asszony és pillanatra lehunyt a szemét.

A sűrűben egy harkály nagy igyekezettel verdeste csőrével a fák kérégt.

A férfi újra mosolygott és gyöngéden átkarolta az asszonyt.

— Maga gyermek, Klára!

— Hát legyen egyszer maga is az!

— Nem bánom. De akkor jöjjön, játszunk.

— Igen. Én majd csinálók lánczot pity-pangból. Jó lesz?

— Pompás lesz, nagyon jó lesz, édes!... — sugta lázasan a férfi. — Keressünk pity-pangot!

Az asszony bájos mozdulattal föl fogta a szoknyáját és leült a före. A férfi gyönyör-ködve nézte a nő mozdulatainak kedves har-móniáját, a frissességet, a mely kisugárzott a test ringásából.

Ugy érezte, hogy valami végtelen harmó-niába olvad előtte minden, az erdő szerelmes lélegzése, az asszony puha mozdulatai, az illatos szél vergődése s szívében megindult hullámlás. Nagy buszalommal hordta a pity-pangot, az asszony fonta a lánczot. Később odaült az asszony mellé és nézte a kezeit. Kicsi, puha, meleg kezek voltak, a parányi rózsaszín körmök alól majd kifakadt a hul-lámlzó vér. Mikor megvolt a láncz, fogta az asszony és ráfonta mindkettőjük kezére. Aztán kacagott.

— Látja, egymáshoz vagyunk lánczolva.

A férfi komolyan mondta:

— Igen.

Nem kacagott az asszonnyal, sőt nagyon is komoly volt.

Sajnálta ezt a csillogó lelkű, édes asz-sonyot A kijózanodástól féltette. Szinte látta, hogy összezúzódik a verőtéyes lelke; a szivárványszínű szárnyak, melyek most a sej-telmes világok felé ragadják, de meg fognak törni.

Az asszony hamiskásan hajtotta féloldalt a fejét, a piros, duzzadt ajka nedvesen csillo-gott, mint a hamvas harmatos epér.

A férfi lobogó vérrrel gondolt arra, hogy ha most megszökülne ezeket a nedves ajkakat, mennyire kiperzselné a láng egyszerre azokat.

De hát utóvégre is mi köze neki hozzá? Itt a virág, le kell szakítani, ugy diktálja ezt a férfi virtus. Feléje hajolt a bűvös teremtes-nek, aki hosszan, szinte fájdalmas gyönyörű-séggel lélegzett fel. Aztán lehunyt a szemét. A karjai pedig bágyadtan, erőtlennül hanyat-lottak le.

Az öreg, kedves fák okosan bólogatták a fejeiket... Az erdő fölnevetett...

Ebben a perczben felugrott a férfi. Látta ő már ezt a jelenetet. Szakasztott ilyen csá-bos teremtes borult a keblére, tele forró szen-vedélyvel, sejtelmes vágyakkal. Talán azt sze-rette egyedül, igazán a sok közül. Ez előtt. S jól látta maga előtt, amint annak mosolygó kacagó vonásai helyébe a kijózanodás után üveges, merev, kesernyés kifejezés szállt. A

dében igen szépen megtelepedtek arról, hogy hiszen Magyarországnak egyéb bajai is vannak, nemcsak hogy a katolikusokat tisztik. Egy nagy eszméje van a függetlenségi pártnak, egy csillaga: a 48. De kérdezzük: van-e valaki, a ki komolyan, meggyőződéssel hiszi, hogy a 48-diki törvényeket a magyar állam mai törvénykönyvébe be lehet iktatni? Nincs, mert az a csillag mindig halaványabb lesz, Kossuth Lajos haláláig fényesen ragyogott még, azóta mindig haragosabb felhők takarják. Minek törjük magunkat utólérhetlen ábrándok után, minek füssünk olyan kocsit után, a mely úgy se vesz föl bennünket? A néppárt becsületes magyar programjában minden keresztény és magyar ember megtalálhatja azt, a mivel boldogulásunk útját megépíthetjük.

Talán megütközik valaki azon, hogy a néppártot mindig szidják? Sőt az volna a baj, ha nem szidnák, ha meg volnának vele elégedve az ellenfelek. Jobb száz irigy, mint egy szánakozó. Aztán kik szidják olyan nagy hangon? Szidja a függetlenségi párt? Edes Istenem! mit tett eddig a függetlenségi párt, mindig mást szidott, mindig másban kereste a hibát, tett-e 33 esztendő alatt valamit? Nem tudnak rá felelni s ha a néppárt dolgozott, ha a néppárt népszerűvé lett, ezért csak nem mi érdemeljük a megrovást. A kormánypárt? Természetes, hogy kellemetlen dolog az, ha valaki a husos-fazékba vájkál és a körmire néznek, ha a rossz cselekedeteit nem szeretik elteledni. A zsidók? Azok Krisztustól kezdve minden igazságot a keresztre feszítettek. Hát még?

Ki csodálja még, ha szívünket lelkünket meghódította a néppárt eszméje.

A mi rendőrségünk.

A közelmúlt napokban lezajlott törvényhatósági bizottsági ülésen szóvá tetetett egy hatalmas közbiztonsági kérdés megoldása is a nyomozó rendőrbiztos állás szervezése kapcsán. A bizottsági testület oly közönyt, oly tájékozatlanságot árukt el e kérdésben s a rendőrség

mámor elrepült s az asszony megcsalódott . . . Amint kiből minden láng s amint megcsalódik minden asszony. Maga sem tudta mi van vele. Ugy érezte, hogy meg kell őriznie ennek az asszonynak az illúziót.

— Klára, jöjjön, menjünk innen — mondta hirtelen. És fáradtan simította végig a homlokát.

Az asszony meglepetve nézte az unott mozdulatot és leverten kérdezte:

— Tán a feje fáj?

A férfi gondolkodott. Mit is mondjon a szegény teremtesnek?

— Igen, a fejem okvetetlenkedik, Klára. Talán az erős erdei levegőtől . . .

— Várjon — mondta az asszony — meggyógyítom. Így, fektesse a fejét ide, az ölembe. Na most csukja le a szemét. Ugy! De ne nézzen ám föl. Na fáj még?

Gyöngéden csókolta meg a férfi homlokát. A kis, meleg puba hezeivel lefogta a szemét és kacagott édesen szerelmesen.

— Na fáj még?

— Nem.

— Hát jó orvosság?

— Jó.

Az asszony levette a kezét a férfi szeméről. Szerelmesen, mámorosan nézett az arcába és dévaján mosolygott.

— Nekem is fáj a fejem.

főnöke oly kevés ambícióval lépett fel az ügy keresztülvételében, hogy szó nélkül hagyunk a közügy érdekében nem lehet, nem szabad.

Most látjuk igazán, hogy az a hatalmas ellenőrző, majd szervező bizottság nem hatolt a dolog mélyére, nem tanulmányozta a rendőrség szervezésének kérdését s ha eredményt tudott is felmutatni, az nem olyan, mely lényeges, alapos, messze kimenő intézkedésekkel javított, reorganizált s így megnyugvást csak ideig-óráig nyújthatott. Nem vétünk az igazság ellen, ha azt állítjuk, hogy közbiztonságunk nem jobb, sőt rosszabb, mint tíz évvel ezelőtt; a tiltott prostitúció pedig dacára a múlt évi miniszteri intézkedésnek, nőttön-nő. Igaz ugyan, hogy a számozott ügydarab lázas tevékenységgel nyer elintézést s a papírosra vetett ügyek szinte ijesztőleg szaporodnak a rendőrségi aktagyárban, sajnálattal kell azonban konstatálnunk, hogy a rendőrség munkájának hasznos eredményét a közönség nem látja, nem érzi, sőt épen közbiztonsági szempontból határozottan nélkülözi.

Ite István rőkapitány s majd a szervező bizottság e dologon segitendők két nyomozó biztos állás rendszeresítését hozták javaslatba egyenként 1200 korona fizetéssel. Hogy a rendőrségi funkció leglényegesebb része a nyomozó szolgálat, az kétségtelen s mégis azt mondhatjuk, hogy ez nálunk ismeretlen fogalom s ezt mi sem igazolja inkább, mint az a tájékozatlanság, melyet a detektív állás rendszeresítése folyamán a bizottsági testület elárult, továbbá az a szűkmarkúság, a mely e fontos kérdés megoldását ismét a bizonytalanság homályába merítette. Ha foglalkozott volna valaki e kérdéssel lelkiismeretesen, ha latolgatta — fontolgatta volna a rendőrség jelenlegi helyzetét, ha belenézett volna a szervezési szabályrendeletbe és ugyanakkor befáradt volna a kapitánysági hivatalba: észre kellett volna vennie, hogy jelenleg több ember dolgozik a rendőrségnél, mint a mennyit a szabályzat megenged s észre kellett volna vennie azt is, hogy a nyomozó biztos állás tényleg már szervezve van, csak még papírra nincs vetve. Napidíjas rendszer mellett ez az intézkedés mit sem ér, mert nyomozó szolgálatra alkalmas egyént 3 korona napidíjért, de még

A férfi össze rázkódott. Fekében, a hogy nézte az asszony kacagó, verőfényes arcát, már határozott. Ez egyszer áldozatot hoz azért, a kit szerit. Szinte durván szült az asszonnyra:

— Jöjjön, Klára, menjünk!

Az asszony nem ügyelt a hangjára, csak a szavát értette. Álmodozva vetette föl a szemét. Bágadt volt, keblén a nyári ruha könnyű csipkái gyöngén libegtek.

— Hova? — kérdezte engedelmesen.

— Haza. A férjéhez.

Az asszony fölrezzent. A szemei tágra nyíltak. Hitetlenül rázta meg a fejét.

— Hova? Haza?

— Igen.

Megreszkettek az asszony ajkai s egy percig mereven bámult bele az erdő örökkévaló alkonyatába. Aztán láng borította az arcát s rekedt hangon mondta:

— Menjünk.

Sietve szaladt végig az ösvényen. A férfi szótlanul, roskedvően követte. Kiérték a szerpentineus nagy utra, mely a fürdő felé vezetett. Nagy társaság állta utjokat: fürdői jóbarátok, ismerősök. Kacagva, össze-vissza kiabáltak feléjük:

— Ah, ah! Két szőkevény! Honnan? Merről?

Egy csomó fiatalember körülfogta az asszonyt. Tréfálózta, bókoltak, léhaskodtak. Az asszony vidáman kacagott rajtuk. A férfi

1200 korona évi fizetésért sem lehet kapni. Leleményes, ügyes, rutinizott ember kell az ilyen állásra s a mi a fő, financiaiiter függetleníteni kell, nehogy a szűk anyagi viszonyok miatt a gyakran kinálkozó csábos alkalmak hozzáférhetlenségét veszélyeztessék.

A mai rendőrbiztos rendszer mellett de-tektivre szükség van, de szerintem városunk közbiztonsági állapota nem igényli két ember állandó munkásságát, sőt vannak idők, a midőn egy embernek sincs anyaga a nyomozásra. Kiváló súlyt kellene fektetni a rendszeresítendő állás betöltésénél ama körülményre, hogy rendőrlégységünk minden, csak rendőr nem. Nincsenek tisztában hivatásunkkal, oktatásban nem részesülnek s épen ezért hiányzik náluk a munkakedv, mert nem biztosak eljárásukban s a törvények hatalmas utvesztőjében a könnyen elkövethető törvényteleneségtől s annak következményeitől félnek. A nyomozó közegnek szerintem oktatónak is kellene lenni, mert csak így volna remélhető a rendőrség összműködése, mely azonban kellő előkészület, kioktatás híján minden jóakarát, minden lelkiismeretesség mellett sem következhetik be.

Egy állás szervezéséhez azonban pénz kell s mert ez is szükséges hozzá, a bizottsági testület nem ment bele a kérdés érdemi tárgyalásába, pedig talán újabb terhet ennek az állásnak helyes szervezése nem róna a házi-pénztárra. A nyomozó szolgálatot jelenleg — igaz egy rendőri állás rovására — egy napidíjas végzi, van azonkívül a rendőrségnek leirói munkára három napidíjasa, a melyek közül egy talán mellőzhető volna s így ezen fizetések alapját képezhetnék a detektív dotációjának.

Komolyan kell e tárggyal foglalkozni, mert ujabban a napidíjas rendszer nagyon lábra kapott a rendőrségnél, a mi mindenkor a rendszeres állások elégtelenségét jelenti, pedig ha valahol, egy rendőrségnél szükséges, hogy kiki a munkájáért szavatoljon is, a mit azonban egy napidíjastól törvényes alapon megkövetelni nem lehet. Hibáztatjuk tehát a biz. testület közönyt s ezt tudva és ismerve joggal várhattak a rendőrség fejtől, hogy töröl hegyire ismertetni fogja a helyzetet s az így kedvező elintézését ez által biztosítja.

is. Aztán széles, elbizakodott mosolylyal fordult az asszonnyhoz:

— Holnap újból csatangolunk, nagyságos asszony? Nemde?

Hidegen, szurósan, megveto gunynyal vetette rá a szemét a nő.

— Igen! Ugy-e, Boronkay, lesz szive: és elkisér?

Fiatal, szőke, nyulánk gyerek volt ez a Boronkay. Egyike az asszony legtüzesebb udvarlóinak, ki a husz éves gyerek hevével és makacs kitartásával ostromolta már rég óta. Rendíthetlen ragaszkodásán, kutyahúségén sokat nevettek csak tegnap is az asszonnyal.

A fiu füligé pirult e kiténtetésre, a férfit vak düh fogta el.

De erőt vett magán. Rekedten, gunyosan vetette oda:

— Vig mulatságot!

És erőltetett vígsággal kezdett bele egy pompás anekdotába, melyet a társaság hangos kacajjal honorált.

Az első anekdota! . . . Szegény Don Juan! . . .

Talán észre sem vette, hogy ma filozofált, ma nagylelkűsködött először s ma mondta el az első anekdotát . . .

Talán maga sem tudta, hogy — vénülni kezd . . .

Pakots József.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Csalai Kégl György földbirtokos délvédeli utjából, a hol üdülését keresett, tegnap visszaérkezett birtokára, Csalára.

— **Lits Gyula főispán.** Kormánypárti képviselőnek lenni jó, de főleg jó akkor, ha elváltatással lesz valaki azzá, ez már érdem is, a mely jutalom nélkül nem maradhat. Így bármily érthetetlennek is lássák a dolog, mégsem csodálhatjuk, hogy *Lits Gyula* érdemeinek elismeréséül s jutalmul főispáni széket kap. Hont vármegye főispánja, Horváth Béla Esztergom vármegyébe megy főispánnak, honti főispánná pedig *Lits Gyula* orsz. képviselőt nevezi ki a király. Ez a liberális szerencse utja! Alig merete volna ezt hinni bárki is látszól, az egykori vaáli fősoldgábiróról, a ki mint ilyen választatott meg a vaáli kerületben 48-as programmal orsz. képviselőnek 1881-ben, mignem a „lelkes“ harcosszögére akasztotta „tántoríthatlan elvhűségét“, fölcsapott kormánypártinak s elve lön: hallgatni arany! És ez az elv, mint látjuk, kitűnően bevált!

— **Az új lap.** Úgy látszik, hogy a liberális világ fejjérvárott nincs önmagával megelégedve. Folytonos sóhajtások gyötrik, vágyakozik valami nagy, valami elérhetetlennek látszó szép után. Szeretne valami nagyszerű embert fogni magának, különösen egy súlyos képviselő személyében, a ki a megrozsdásodott tekintélyt megtegengeti kifényesíti. Keresvén keres, de — a mint látszik — még találni nem tudott. Elégedetlen tehát önmagával, de nem csak önmagával, hanem elveinek és sóhajtásainak kifejezőjével, a helybeli sajtó organumával is. Igazán nem hittük volna, hogy a Székesfehérvár és Vidéke működésén is fennakadhat valaki. Hogy a Székesfehérvári Hírlap bokrosérdemű szerkesztője nem szereti, azt nem nagyon csodáljuk. Többször megkritizálta már, rámondta, hogy „gseftlap“, hogy a könnyomatokosok szellemi termékeinek tág teret nyit hasábjain, sőt azt is mondta már, hogy el is licizálták (no de ilyen csunyt mondani, mégis csak nem járja! Hiába! keményen szokott beszélni a jó szerkesztő bácsi!) Hanem, hogy a liberális urak, pláne, hogy Pick-Pajzs ur sincs vele megelégedve, azt nem gondoltuk. Nem tudjuk miért haragszik, talán azért, hogy tisztelt lapársunk a kormánypárt programját bilincse szivarokból, meg literes üvegekbe építette föl (szólj igazat, betörök a fejedet), vagy hogy nem elég erősen támadt ott, a hol szeretnék, hogy támadjon, vagy egyáltalán nem támad, nem tudjuk, de a fáma napok óta suttog már róla, hogy egy új liberális lap van keletkezében. Már a címét is megcsinálták: Székesfehérvári híradó. Mögötte egy nagy tekintélyű, különösen sok pénzű ur, Pick-Pajzs Gyula áll. Hogy mikor jelenik meg, nem tudatik meg bizonyosan, de valószínűleg még ebben a szép március hónapban, hogy áprilisban mindenfelé járhasson. Programpontjai közt persze első sorban a liberalizmus igéi leendnek, de ott lesz egy új pont is, a vármegyei tisztikar legérelmesebb támadása, a kik a minap kis hija, hogy ki nem buktatták Pick-Pajzs urat a bizottságból. Hogy mi lesz, hogyan lesz, nem tudjuk nem is érdekel tulságosan bennünket, de figyelemmel fogjuk kísélni a nagyra hivatott születendő caecsemő é etét.

— **Adományozás.** A fejjérmegyei takarékpénztár ez évi közgyűlésén a közkórház javára 60 korona-, a megyei jegyzői alap javára pedig 50 korona adományt szavazott meg.

— **Az alkaptányi állás.** *Polcsér Péter I.* rendőralkaptányának gazdasági tanácsossá történt megválasztása folytán az alkaptányi állás megüresedett, melyre, mintegy predestinálva *Simon Sándor II-*od alkaptány van, a kinek működésével felettesei teljesen meg vannak elégedve. Az ekként esetleg megüresedő II-od alkaptányi állásra *Kuti Fülöp* számfejtő nevét emlegetik, a ki évek óta van már a város szolgálatában s így megválasztása alig szenvedhet kétséget.

— **Betöréses lopás.** Feltűnő vakmerőséggel tört be ismeretlen tettes 27-ike és 28-ika közötti éjjelen a szabad-batványi község háznak irodájába. A legelőnebb forgalmi helyen, a hol úgy szólván éjjel-nappal járnak, benyomta az ablakot s azon keresztül az irodába hatolván, egész kényelmesen kezdett sötét bűnének véghezvitelére. Megkísérelte a község vasládájának felszerelését is, de a mint látszik, az nagyon kemény munkát adott volna, tehát abbahagyta, hanem helyette a *Walper József* jegyzőnek íróasztalfiókján próbált szerencsét. Az erős, régi tölgyfaasztal összerombolása igen nagy munkába került, mert köröskörül láthatók rajta a fesszetés nyomai, mikor aztán sem a zárat nem bírta lefeszíteni, sem pedig oldalt nem juthatott a fiók tartalmához, valami erős eszközzel fölfeszítette az asztal tetejét, úgy hogy az egész hosszában kettétört. 90—100 firt körül volt az összeg, a melyet *Walper* jegyző tulajdonából elemelt, részint a jegyző saját, részint a hegyközség pénzt, a melynek *Walper* a pénztárosa. Érdekes, hogy inkább a pénzre volt szüksége, mert egy revolvert, s egy tört, a melyek a pénz mellett feküdtek, érintetlenül hagyott, hanem elvitte a község pénztárának és a halottas kamarának kulcsait, aztán a mint jött, nyom nélkül el is távozott. *Walper* jegyző csak reggel vette észre a dolgot, mert az irodát lakásával nem köti ajtó össze, természetesen rögtön jelentést tett a csendőrségnek, a mely nyomban a legerélyesebb kutatást indította meg. A tettes a jelek szerint alaposan ismerős lehet a viszonyokkal, a bűnjelke óvatossággal, a mely színtén erre enged következtetni, feltűnő bátorságot is tanúsított, mert a mező-szentgyörgyi vásár levén, a vásáros kocsi egész éjjel közlekedtek az utcán. Némi gyuan a kibiróra irányul, a kit az utóbbi időben nagyon szorongattak különböző helyekről a pénzt, a a viszonyokat, a jegyző pénzének helyét is számtalanszor volt alkalma látni. Érdekes, e dologgal kapcsolatban a községi előjárásának ragaszkodó, loyális eljárása a jegyzővel szemben. Még az nap, csütörtökön este ülést tartottak, és késznek nyilatkoztak magukat arra, hogy — ámbár sem a község, sem a kincstár semmiben sem károsodott — a hiányzó összeget az általuk tisztelt jegyzőnek megtérítik. *Walper* jegyző nem fogadta el a nagylelkű ajánlatot, de mindenesetre örömmel tapasztalta a község előjárásának ragaszkodását, mint negyven évi lelkiismeretes, buzgó fáradozásainak legszebb jutalmát.

— **Dióssy főhadnagy** ügyében az elővizsgálat már teljes befejezést nyert s valószínűleg már a jövő héten a hadbírói előterjesztés is készen lesz s így körülbelül még e hó folyamán összeül a hadtörvényszék, hogy tételt mondjon az egykor gavallér főhadnagy súlyos bűne felett. *Dióssy*, mint halljuk, teljesen megtört fogságában s egykedvűen várja bűnének következményeit. Többször emlegeti a vele érintkező törzsfoglyárnak, hogy a fogságot már elviselné, csak a lefokozás szégyenletes jelenetét kerülhetné el.

— **Március 15.** A nemzeti történelem nagy idusát a székesfehérvári déli vasuti műhely dalegyesület tagjai f. hó 16-án azaz szombaton este a Tremkő-féle vendéglőben dal-, szavalat és társas vacsorával egybekötött estélyivel ünneplik meg, melyre a közönséget ez uton is meghívják. Egy teríték ára 1 korona. Jelentkezni lehet Tremkő Ferenc vendéglősnél.

— **Sorozás.** Hangos a város, nóta reszketi meg a levegőt, bánat-e, öröm-e, a mi dalra készteti a fiataloságot, nehéz volna megmondani. A város-ház-téren könnyező mamák, pántlikával felszerelt hajadonok várják a katona-jelölteteket, hogy keseregjenek a fiuk, a babájuk sorsa felett. Nagy a mi véradónk, melyet a haza oltárára kell helyeznünk, de hiába, nincs előfemenekülés. Még bizhatunk a fajunk erejében, mer a lemúlt két sorozási nap igen szép eredménnyel végződött. Tegnap ugyan 186 első korosztálybeli állításköteles közül 78 találtatott alkalmasnak fegyveres szolgálatra, ma folytatták az első korosztálybeliek állítását s 40 közül 25 hallhatta a keserítő végszót: alkalmas, minden foglyatkozás nélkül. A második korosztálybeliek is elég jó anyagnak bizonyultak, a mennyiben 190 közül 86 lett a „császárnak gyönyörű bakája“. A sorozó bizottság a következőkép alakult meg: katonai elnök: *Haucise Ede* 69. gyalogezr. őrnagy, az orvosi vizsgát *dr. Rónay* és *dr. Radó* ezredorvosok végezték; sorozó tisztek: *Köszler Heinrich* főhadnagy és *Forintos László* hadnagy. A bizottság polgári elnöke *Havranek József* polgármester, a bizottság tagjai: *Keresztes Ignác* tanácsos, *dr. Bierbauer Viktor* főorvos, *Balogh József* nyilvántartó.

— **Vadházasságok ellen.** Minthogy a vadházasságok száma egyre szaporodik és különösen nagy a száma azoknak a kiskorú férfiaknak, a kik hadkötelezettségüknek nem téven eleget, vadházasságot kötnek, a belügyminiszter most ebben az ügyben rendelkezést adott ki, melyet megküldött a törvényhatóságoknak. A rendelet felhívja a hatóságokat, hogy a vadházasságok ellen a legerélyesebben minden lehető elkövesse. A kiskorúak vadházassága a gyámhatóság útján hivatalos beavatkozással szüntendő meg. Akarjuk hinni, hogy ugy a megyei, mint a városi hatóság átérzi a rendelet fontosságát s tudomásulvétel után nem kerül az irattárba, hanem a szükséges eljárás mihamarabb folyamatba tétetik.

— **Sebeshajtas — elgázolás.** A mi kocsisaink még mindig hivi a bravur-stíliének, roha a gyakori áldozat elég intő példa lehetne az ovatoságra. A vigyázatlan sebeshajtásnak ma újabb áldozata van. Ma délelőtt ugyanis 11 óra tájban özv. *Orsonits Jánosné* a Budaiton az Erzsébet-népkönyha felé tartott s a mint a *Márkus-féle* bolt előtt a kocsiuton át akart menni, örült vágatásban mögötte termett egy kétfogatu kocsi s a következő pillanatban özv. *Orsonitsné* eszméletlenül került el a földön. A kocsi látta, hogy baj van, még inkább a lovak közé ütött s örült vágatással eltűnt. *Simon Sándor* rendőrkaptány a helyszínére ment beszállította az eszméletlen állapotban levő asszonyt a Szent-György kórházba, a hol megállapított, hogy az asszony derekon szenvedett súlyos, de nem életveszélyes sérülést. Rövid nyomozás után kiderült, hogy a kérdéses kocsi s *lő Emhecht József* tulajdonát képezi. A kocsi ellen a büntető eljárás folyamatba tétetik.

— **Megugrott tolvaj.** Megirtuk e czim alatt, hogy f. hó 26-án a vásártéren levő *Ehrenthal-féle* vendéglőben *Németh Pál* vasmegegyi származású meszároslegény egy sörös részcsapot kínál eladásra. A vendéglős a rendőrség figyelmét felhívta a gyuanus eladásra, a mit azonban *Németh* megszimatozt munkakönyv és részcsap nélkül kerekelt oldott. A munkakönyv hiánya azonban sehogy sem tetszett az atyának s beállított *Simon* alkaptányhoz, hogy átvége az *Ehrenthal-nál* felejtett könyvet és csapot. Mikor pedig ez utóbbinak holszerzése iránt az alkaptány érdeklődni kezdett, elegikus hangon

adta elő Németh, hogy hajdanában nagyvendéglős volt, megbukott s azóta kedves ereklyeként czipeli a régi jóvilág egyedüli emléket. A barbárszivi kapitány nem indult meg a szegény ember sorsán, sőt kételkedni merészt az őszinte szavakban annál is inkább, mert a diszalumban megtalálta a vándor nevét is négy büntetéssel feldiszipve. Mikor már ez a titok sem volt többé titok, megvallotta bűnét, Oskün lopta egy vendéglóstól a rézcsapot, enyhítő körülményül kéri azonban venni azt, hogy a vendéglős zsidó volt. A kérelemnek még hely nem adatott.

— **Műszavlati Estély.** Egy igazán érdekes és élvezetes estélyre van kilátása a székesfejérvári miéértő közönségnek. R. Kovács Laura asszony, az országszerte ismert hírneves magyar (recitátor) szavaló művésznő jövő vasárnap, 10-én este a Vörösmarty Kör helyiségében az Erzsébet népkönyha alapja javára műszavlati estélyt rendez. A művésznő előadásáról a lapok a legnagyobb elismeréssel írnak. Az est második érdekessége a művésznő kis hugának, egy nyolcz éves apróságnak az előadása lesz, a kinek pompás szavaltai felett a minap Vlasics Gyula kultuszminiszter is csodálatát fejezte ki. Előre is felhívjuk a közönség érdeklődését.

— **Kegyelet.** A szent-István temetkezési társulat szerdán azaz t. hó 6-án reggeli 7 órakor a társulat elhunyt tagjainak lelki üdvéért a székesfejérvári gyásztentiszteletet tartat.

— **Bizottsági gyűlés.** A képviselőválasztók szavazólajstromát felülvizsgáló bizottság ma d. e. a megyeház kistermében ülést tartott. Tulajdonképen tisztújító gyűlés lett volna, ha a háttagn bizottságot újra a legnagyobb lelkességgel meg nem választották volna. Egy miniszteri rendelet hatalmasan megnehezítette ezen bizottság munkálkodását, a mennyiben elrendelte, hogy ha a jövőben bárkinek nevét a szavazási lajstromból kihagyják, az illetőt e ténnyel írásbélileg értesíteni kötelesek, hogy ha netán esetleg reklamációval óhajtat élni, ennek is szabad folyás engedessék. Ennek a rendelkezésnek a kibocsátására a minisztert azok a határtalan visszaélések indították, a melyeket a Tisza- és Bánffy-rendszer lovagjai a legutóbbi időben nyakló nélkül elkövettek. A kinek érrei ellenzékiességéről tudomásuk volt, azt bármi okkal és móddal kitörölték a szavazók lajstromából. Arra pedig, hogy valaki évről-évre kutassa, vajjon benn van-e neve a lajstromban, vagy kihagyták, sok embernek nincs ideje. Rendesen csak akkor tudták meg, a mikor már későn volt. Így aztán büszkén verhetné Bánffy báró a mellét, hogy ime az ország közvéleménye mellette van, az ellenzék elenyészett s nincs hobb vágya mint hogy Bánffyt és rendszerét időtlen-időkig az ország élén láthassa. Most aztán vége ezeknek a boldog szép időknek. A Széll-kormány elejét óhajtat venni e visszaéléseknek. Szép, nagyon szép, elismerjük az igazságra való törekvést, de hát még mindez csak félmunka. Hozták volna be a titkos és községenkiat való szavazás rendszerét, akkor látnánk meg az ország arculatját. Bizonyára kevesebb kedve telnék benne a liberális kormányzatnak.

— **A Duna halottja.** Ercsi-i levelezőnk írja, hogy ott a napokban egy már feloszlásnak indult hullát fogtak ki a Dunából. A 40-50 évesnek látszó hulla orvosi vélemény szerint már öt-hat hónap óta lehetett a vízben s mivel rajta kül-erősnek nyomai nem találhatók, valószínűleg öngyilkosság esete forog fenn. Ruhájában okmányt vagy egyéb tárgyat nem találtak s az arc is annyira feloszlásnak indult, hogy személyleírása sem vezethet eredményre.

— **Adományok.** Prikel János Széchenyi-utcai vendéglőjében febr. 19-én táncmulatságot rendeztek, a melynél a befolyt felülfizetést 6 kor. 40 fillat az aggiparosok segélyapja javára juttatták. — A vizivárosi hazafias asztaltársaság a napokban elhatározta, hogy az idén márczius 15-én nem 12, hanem 15 szegény gyermeket fog felrubázni a társaság pénztárába-összegyűlt összegből. Egy akadályja volt csupán a nemes jótékonyágnak, az, hogy a segélyforrások ki-merültével a szükséges összegből még körülbelül 10 korona hiányzott. Jó ideig vitakoztak a pénz előteremtésének módzatairól, midőn felállott egy egyszerű polgártársunk, Keő János, a ki a sajátjából az egész összeget fedezte. Haneki adott az Isten, ő viszont a szegény gyermekeknek juttatta. Tette önmagát dicséri. — Szabó Ferenczné, malom-utca 28. sz. alatti lakosnő részére újabban Stolzenberger Ferenc polgártársunk küldött 2 koronát. A szegény asszony nevében köszönettel nyugtázzuk.

— **Mire képes a berugott ember.** Pap János gárdonyi lakos végérvényesen a fejérvári vásár összes örömeit, a boldogságnak Csimborasszójára akkor jutott el, mikor a sárga föld-dig leitta magát. Ebben a másvilági állapotban firközött hozzá egy polgárdii atyafi és addig biztatta jó szóval, míg Pap János két szép lovat elcserele az ő görhes egy lovával. Persze Pap uram felesége nagyot nézett ezen nem előnyös változás láttára s a tiz körmenek munkája Polgárdiig, aztán Fejérvárig kergette urát az igazság keresésében. Végre a fejérvári járásbírószág rendeletére visszakapta az elcserelelt csikókat.

— **Zene-estély.** Folyó hó 3-án azaz vasárnap este 8 órakor az „Otthon“ kávéházban Darázs Károly jeles cigányprimás teljes zenekarával hangversenyt ad, ezen alkalommal program-szerűen előadásra kerül: 1. El Párisba, (induló). 2. Rosmus keringő. 3. Secesio cserdás. Darázs Károly saját szerzeménye. 4. New-York szépe. 5. Rácz Laci solo magyar nótái, előadva Darázs által. 6. Sulamith keringő. 7. Bécsi egyveleg. 8. Repülj fecském (solo). 9. Első lépés Gavotte. 10. Férőhűség keringő. 11. Variatio Körösi lány (Greizingertől). 12. Jenő főherczeg induló.

— **Általánosan elismerik.** Ugy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-féle gazdasági és kerti magvak gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált esilagjegyű repamagjai ritkítják páriukat és össze nem tévesztendők más utánzot hasonló védjegyű, de nem impregnált repamagokkal. A Mauthner-féle magok tehát felülmulhatatlanok és gazdáink csak helyesen cselekszenek, ha megazükségletüket mindig Mauthner-féle magokkal fedezik.

XIII. Leó pápa körlevele a keresztény szoczializmusról.

A nemzetgazdasági állapotok fölött való komoly viták, melyek nem egy nemzetben már nagy idő óta földulják a lelkek békéjét, napról-napra növekednek s egyre élénkebben foglalkoztatják és nagyobb aggodalomban tartják a gondolkodó feket. Az említett viták a már nagyon is elterjedt téves bölcséleti és erkölcs-tani elvekből erednek. Szitják a kérdést az újabb ipari találmányok, a közlekedés gyorsasága és a legkülönbözőbb gépeknek, melyek a kézimunkát csökkentik s a hasznot öregbitik, nagy elterjedése. Végül bizonyos zavargó elemek bűnös célja, mely elkekeredetté igyekszik tenni a gazdagok és vagyonatlanok közt élő

meghasonlást, annyira juttatta a dolgokat, hogy az államokat e förröngő áramlatok nagy szoczializmusokkal fenyegetik.

Mindezt papáságunk kezdetén felhívtuk a figyelmét annak a veszedelmének nagyságára, mely a társadalmat fenyegeti, s azt hittük, tisztúnkkel járó kötelességet teljesítünk, midőn ünnepeisen figyelmeztetjük a katolikusokat azokra a súlyos tevédesekre, melyek a szoczialista tanokban foglaltatnak, s melyek romlásra vonnak maguk után: nem csupán az ember anyagi javait; hanem a vallást és az erkölcsüket is romlással fenyegetik. Ez a figyelmeztetés volt célja az 1878. évi decz. hó 28-án kelt „Quod apostolici muneris“ kezdetű körlevelünknek. Mindazáltal látván, hogy a mondott veszedelmek mindegyre növekednek, s mind az emberi társaságnak, mind az egyeseknek folyton növekvő kárt okoznak, újra, még hangosabban felemeltük szavunkat. Az 1891. évi május 25-iki Rerum Novarum kezdetű körlevelünkben bőven fejtegettük azokat a jogokat és kötelességeket, melyek kölcsönösen megilletik és kötelezik a két társadalmi osztályt, a tőketulajdonosokat és a munkásokat, ugyanakkor rámutattunk az orvoslás eszközeire, melyeket az evangelium tanaiban kell keresnünk, s melyek az igazságosság és a vallás ügyének megóvására s a polgárok különböző osztályai közt fennálló összefüggések megszüntetésére a legalkalmasabbak.

Es Isten segítségével nem családunk bizalmunkban. Mert az igazság hatalmától kényszerítve, a katolikus vallástól távol állók is beismerték, hogy az Egyháznak igenis feladata a különböző társadalmi osztályok, különösen pedig a sanyaru sorsban levők javáról gondoskodni. A katolikusok pedig sok hasznot merítették iratunkból. Nem csupán batoritást és erőt nyertek belőle dicséretes kezdeményezések folytatására, hanem új világosságot, melynek fényénél nagyobb bizottsággal és szerencsével folytathatják erre a célra irányuló munkásságukat. Ennek következtében részint megszüntek, részint csökkentek a vélemény-eltérések s ezért az óhajtott béke köztük helyreállott. Erre a vagyonatlanok javára kivált oly helyeken, a hol nyomoruságuk nagyobb volt, sok hasznos intézmény újból létesült vagy újabb fejlődést vett, melynek: a nép érdekképviselete, földművesek hitelintézetei, kölcsönös segítő és balesetekre biztosító szövetkezetek, mesterek szövetkezései s más hasonló segítő intézmények.

Eképpen az Egyház tekintélye alatt a katolikusok közt a tevékenység közösségével hasznos intézmények létesültek a nép javára, mely oly gyakran cselvetéseknek és veszélyeknek van kitéve s nyomornál és fáradságos munkánál egyebet nem mondhat magáénak. E népszerű vállalkozást eleinte semmi különös névvel nem illeték: a némelyek által alkalmazott keresztény szoczializmus s az ezkéztől származó elnevezések immár, igen helyesen, elavultak. Ugyanazt sokan, egész helyesen keresztény népszerű tevékenységnek nevezék. Néhol azok, kik e tevékenységben résztvesznek, keresztény szoczialistáknak nevezetnek; mások meg a keresztény demokrácia címet használják és magukat keresztény demokratáknak nevezik, szembe állítván álláspontjukat a szoczial-demokráciával, melyet a szoczialisták terjesztenek. — Ez a két utóbbi elnevezés, ha nem is az előbbi, a „keresztény szoczialista“, de a másik, a „keresztény demokrácia“ bizonyára rosszul hangzik sok jó embernek, mivel kétértelműséget és veszedelmet látnak benne. Több okból félnek ez elnevezéstől; nevezetesen attól tartanak, hogy ez a népmozgalomnak kedvezhet, s azt a többi kormányzási módok felett ajánlja; vagy arra látszana mutatni, hogy a keresztény vallás a nép javára törekedvén, elhanyagolja a többi osztály érdekét, a mivel azután megszorították a keresztény hit hatása; végül pedig, mert e név alatt azt a célt sejtethet valaki, hogy a polgári és egyházi rend valamely törvényes alakja változást szenvedjen. — Látván azt, hogy itt és ott milyen keserűséggel fajul az ilyen vita, kötelességünknek tartjuk, hogy megvonjuk a határt ezek ellentétek között és szabatosan megjelöljük,

miképen gondolkozzanak a katolikusok e kérdésben; ezenkívül néhány utbaigazítást akarunk adni, melyek segítségével a társadalom jóvoltára nagyobb mértékben és üdvösebben irányítják tevékenységüket.

Semmi kétség sem lehet azokra a czélokra néve, melyeket a szociáldemokrácia követ és a melyeket a keresztény demokráciának követnie kell. Az elsőt, noha nem mindnyájan vesznek részt a túlzásban, sokan annyira kiéleztik, hogy semmi tekintettel sincsenek a természet-föltölti rendre, kizárólag a földi javakat és testi jólétet keresik s az ember boldogságát egyedül a vagyonszerzésben és az élvezetekben látják. Azt akarják továbbá, hogy a kormány a nép kezébe kerüljön, hogy ekképpen, a mennyire lehet, megszűnjenek az osztályok és annál könnyebben valósulhasson a gazdasági egyenlőség, el akarják nyomni az egész egyéni tulajdonjogot és közössé akarják tenni a magánosok vagyona, nemkülönbön a megélhetés eszközeit. Ezzel ellentétben a keresztény demokráciának, mert hiszen ezért nevezi magát kereszténynek, szükségképpen a hit képezi alapját; gondoskodik az alsóbb néposztályok földi javáról, de mindig olyan módon, hogy őket az örök javak elnyerése tekintetéből is tökéletesíti. Nem engedi meg semmiképpen, hogy a jog megsértessék; sértetlenül fenn akarja tartani a tulajdon és a szorzás jogát; meg akarja védelmezni a különböző osztályokat, melyek egy jól szervezett társadalomnak szükségesek tagjai; követeli, hogy az emberi társadalom olyan alakban maradjon fenn, mint a minőt teremtője, az Isten adott neki. Ebből az következik, hogy semmi közösség nem lehet a szociáldemokrácia és a keresztény demokrácia között, s a kettő annyira különbözik egymástól, mint a szociálistizmus tana és a keresztény hitvallás.

Nem szabad a keresztény demokráciának politikai értelmet adni. Jóllehet a demokrácia a szó erejénél és a bölcselők szhasználatánál fogva a kormányt népies formáját jelenti, a mi esetünkben minden politikai értelem mellőzésével nem szabad egyebet jelentenie, mint a nép javára irányult és fentebb jelölt jótékony keresztény tevékenységet. A természet és az evangélium törvényeinek, mivel magokban véve minden emberi viszonylaton felül állnak, nem szabad a polgári kormány bármely formájától függniök, de összeegyeztethetők valamennyivel, a mennyiben nem törnek a becsületesség és az igazságosság ellen. E szerint távol állnak minden pártmozgalomtól és az események változásaitól, oly módon, hogy bármely formája uralkodik is a társadalomnak, a polgároknak ragaszkodniok kell azokhoz a parancsokhoz, melyek szerint mindenek fölött Istent kell szeretni, azután pedig felebarátait. Ez állandó parancsa az Egyháznak; ez elvek szerint jártak el mindig a római pápák az államokkal szemben, nem tekintve azok kormányformát. Ily értelemben a katolikusok tevékenységének, melylyel a vagyontalanok javát akarják előmozdítani, nem szabad a kormány egyik vagy másik formája mellett külön állást foglalni.

(Folyt. köv.)

Színház.

Február 28.

A minta férj. A lehető legunalmasabb és leghaszontalanabb bohózat, a mi francia író keze alól csak kikerülhet, s a mellett frivolitása miatt valósággal káros hatása úgy az erkölcsökre, mint a művészi izlésre. A vendégszínész, *Nikó Lina* játéka sem tudta érdekessé tenni az estét, annál kevésbé, mert igaz ugyan, hogy játéka meglátszik a rutinirozottság s különösen a betanítás, de — a mint már jobban ismerni kezdjük — a művészi fokot el nem éri, lehetetlenné tevén ezt már kellemetlen s minden modulációt nélkülöző hangja is, mely valósággal kínos hatással van a hallgatóságra. Ennyiben a kellemetlen anyós szerepében igen há volt. Ezt azonban el kell ismerni, hogy arczjátéka kitünő, s alakítását a legkisebb

nuanszig is igyekezett kidolgozni. *Lőrinczy Erzsike* természetes játékával tünt ki ez este, *Kovács Sándor* pedig, — mint legtöbbször, — igen jó volt.

Március 1.

Niobe a siró kőszobor, vagy a megfogyatkozott drámai hősnő. *Nikó Lina* utolsó vendégjátéka. Nem sokkal érdekesebb az előbbi bohózatnál, legfeljebb annyiban jobb, a mennyiben nem oly frivol s a nő, férj, kedves alakjai s a házasságtörés megunt variációi nem szerepelnek benne. A czímszerepet *F. Lányi Irma* helyett *Lőrinczy Erzsike* játszotta. Ha tekintetbe vesszük, hogy ez a törekvő színésznő „ugrott be“ a szerepbe, nem gyakorolhatunk felette szigorú kritikát, csak az ellen tiltakozunk, hogy egy *Niobe* minduntalan elneveesse magát a színpadon. A t. igazgató urtól pedig elvárhatja a publikum, hogy ily lényeges szerepváltozásról előre értesítse, *Kovács Sándor* pedig, hogy szerepének legalább a szavait betanulja, ha már a többit a pillanat ihletére bizza is. Az őszjáték rossz volt, az előadás vonatott. *Nikó Lina*, a vendégművésznő sem tudott ellenszenves szerepe folytán nagyobb érdeklődést kelteni. Mienk közül csupán *Déri és Főti Frida* érdemelték meg a tapsokat.

IRODALOM.

„Katholikus Szemle“. A Szent István-Társulat megbízásából szerkeszti dr. Mihályfi Ákos. Megjelent a márciusi füzet a következő gazdag tartalommal: Dr. Rott Nándor: Keresztény demokrácia. A Szentatya legújabb enciklikája alapján. Dr. Békefi Remig: A magyarországi káptalanok megalakulása és szent Chrodégang regulája. Harmadik, befejező közlemény Dr. Andor György: A Los von Rom-mozgalom Ausztriában. Székely Károly: Természettudományi Szemle. Gyulai Agost: A szavójárd fia. Francia költemény. Dr. Némethy Gyula: A tudomány az új században (Dolman után angolból). Dr. Rézbányai József: Budjács András. Költemény. Bán Aladár: Szállanak az éjbe... Költemény. G. Büttner Julia: Beata sit beato! Elbeszélés. Bán Aladár: Eltiprott népem. Aho János után funból. Könyvismeret-tesek és bírálatok: Pauler a magyar nemzet története. Ism. Karácsonyi János dr. Lumtr-Melich: Deutsche Ortsnamen u. Lehnwörter des ung. Sprachschates. Ism. Gieswein Sándor dr. Oberschall: A visszaesés. Ism. Dr. Huszár Elemér. A kalocsai iskolánövek története Ism. Dr. Kőszeghy Mihály. Időszaki Szemle. II. n. A katolikus Szemlét a Szent-István-Társulat tagjai tagjelvény gyanánt kapják; nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VII. Szentkirályi-utca 28. sz.) intézendők.

Házassági Katekizmus. Utmutatás kath. jegyesek és házasok számára. Irta dr. Höller József, mautherni theol. tanár. Fordította és hazai viszonyoknak megfelelően átdolgozta és bővítette Balás Márton, csanád-egyházmegyei áldozópap. A keresztény házasság ismeret-sét mindenek előtt a katolikusoknak lehetővé tenni és előmozdítani, ez a czélja e „Házassági Katekizmus“-nak. Ugy a jegyeseknek, mint a házasoknak megadja egyszerű kérdésekben és te-leletekben a szükséges felvilágosítást a keresztény házasság minden részletről. Nekünk kevés könyvünk van, a melyet, mint népies módon megirt házassági tanácsadót, komolyan számba lehetne vennünk. Olyan pedig bátran mondhatjuk még eddig egy sincs, a melyiknek e részben annyi hasznát lehetne venni, mint dr. Höller „Házassági Katekizmus“-ának. Azoknak a kik sz. házasságra készülnek, a kik tehát rászorol-nak, hogy utbaigazítást kérjenek, megbecsülhe-tetlen e könyvecske, annál is inkább, mert ok-tatást ad arra is, hogy miképpen viselkedjenek a keresztény jegyesek az új polgári törvények-

kel szemben. A jegyesek kioktatására és vizs-gájára tehát különösen alkalmas mű. Rendkívül érdekes volta mellett bizonyit eseményeszerű sikere, mert eredetije egy év alatt 150.000 pél-dányban kelt el és a második kiadás most van sajtó alatt. A munka ára 32 fill.; 50 péld. 15 kor.; 100 pld. 28 kor.; angol vászonban 45 fill. Megrendelhető Temesvárott.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fogadatlán prókator. Jobb szeretttük volna, ha a szebbik, az igazi nevén nevezi meg magát, névtelen levelekre nem szoktunk reflektálni, de ez az ügy, melyről ön irt, tekintve ritka ügybuzgóságát, ez esetben kivételt tétet velünk.

A szövetkezeti ügy fejevári viszonyairól kérdez és ad egy-két jó tanácsot. Mi is csodálkozunk, hogy Fejérvár lakossága nem csatlakozott egész lelkesedés-sel ahhoz a mozgalomhoz, a mely ma már az egész keresztény társadalmat tevékenységre indítja. Mi volt az oka? Részben a kényelemszeretet, a mely megszokta, hogy minden helyébe vigyének, részben pedig oka volt az is, hogy a mi népköz még annyira, a mennyire elég vagyonosnak érzi magát. Még vannak itt-ott olyanok, a kik vesznek földbirtokot, házat, építkeznek, mivel pedig a magyar a maga kárára szokott csak tanulni, szinte rettegünk már, hogy nálunk is ismétlődni fog majd az, a mit másutt látunk, hogy mikor már a koldusbothoz közel állunk, akkor fogunk eszmélni és nyuhni a mentődés-ká után. Pedig ha szétréznünk, elég sok keserű tapasztalatot szerezhettünk. A kereskedés csaknem kizárólag a zsidók kezén van, a pénznek nagyrészt szintén azok ülnek, a belváros háza, a külváros legélénkebb pontjain levő helyek rohamosan kerülnek zsidó kézre, majd minden utczában találunk már egy, sok-szor három-nyolc boltot, a kik hamisítatlan vitriolos pálinkával csalogatják a mi népünket. Nagy baj volt az is, hogy a zsidó kereskedő szívesen is hitelez, nem azért, mintha azt a hitelt fizettetné akár előbb, akár utóbb, hanem mivel úgy duplán, triplán nyer. Először drágábban adja, mert hitellel és nem készpénzért adja, másodsor azért, mert az adós oda van kötve a hitelezőhöz, harmadsor pedig azért, mert ha fizetésre kerül a sor, a hitelező sokkal olcsóbban jut a licitáció alkalmával az adós földes-kéjéhez, házacskájához. A szövetkezetek ezzel szemben takarékoságra intenek. Ne azt vegyük meg, a mi szemünknek, száunknak megtetszik, hanem azt, a mit rövidebb idő alatt ki is tudjuk fizetni. Higgye el, sok szép selyem kendő, selyem ruha, selyem szoknya nem sühnyök, ha az a lelketlen kereskedő nem tukmálná rá a vevőre azzal a mozgalommal, hogy hiszen úgy se kell most fizetni, aláírja ezt a kis váltót, az ura nem is fogja megtudni, fizet akkor, a mikor fizet. Persze a boldogtalan busás, 2-300-as kamat árnál váltja meg azt az adósság-sínalást. Sokan azért is idegenkedtek a szövetkezetektől, mert hiszen régi mondása a magyarnak az, a mit Pató Pál ur mondott: Hej! ráérünk arra még.

De hát ne gondolja, hogy nem történt még semmi. Eláruljuk, hogy az első boltok az alapját már összehozták. Már több van 300 részvényesnél, a mi körülbelül elég arra, hogy az első alapot megvehessek. Ha az első megvan, a többi utána jön. Mi nagyon sokat bízunk a belvárosi plebánus ur munkájában, a ki élére állott a mozgalomnak, s a mit ígért, azt bizonyára be is fogja váltani.

Az ajánlott terveket fontolóra vesszük. Azonban az iskola semleges terület, oda ilyen dolgot nem szabad vinni. No iszen, akkor lenne még gezerész tisztelt Izrael atyámfiai becses ajkáról.

Egyébiránt köszönjük a tudósítást, hiszen ha rajtunk állana, már régen meg lenne. A mit aztán a mi megjelenésünkre, illetőleg magasröptű írásmo-dunkra mond, azt hisszük tévedés. Tudunk mi ma-gyarán és magyarosan beszélni ott, a hol kell, a hol magasabban kell szárnyalni, talán — kegyed mondja — azt is értjük. Ha valamelyik külvárosi felolvasá-sunkon hallgatónk lenne, azt hiszem nem találná állítását indokoltnak, legalább mi soha, egyetlen egy alkalommal sem panaszkodhatunk még, hogy a leg-egyszerűbb hallgatónk is szórozottsággal vagy ész-tásával bocszantott volna bennünket. Szeretnénk önnel közéről megismerkedni, látogasson meg, szívből szer-etjük az ilyen lelkes ügybarátokat. Nagyon sokat tudnánk mondani kegyednek. Üdv! A küldött koro-nát N. N. név alatt nyugtattuk. Köszönet!

Pályázati hirdetés.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatóságánál előléptetés folytán üresedésbe jött I-ső rendőralkapitányi állásra, mely 2000 korona törzsfizetés, 600 korona lakbér s nyugdíj-igénnyel van összekötve, esetleg a II-od rendőralkapitányi állásra, mely 2000 korona törzsfizetéssel 400 korona lakbérrel s szintén nyugdíj-igénnyel van összekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak mindazok, kik fenti állások bármelyikét elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt, különösen életkorukat s minőségüket igazoló okmányaikkal ellátott kérvényeiket folyó évi márczius 22-ig bezárólag a tanácsi iktató hivatalba adják be.

A szóban forgó állások folyó évi márczius 26-án tartandó közgyűlésen fognak választás útján betöltetni.

Sz.-Fejérvár, 1901. február hó 28-án.

Havranek József,
polgármester.

Allein echter Balsam
für das Schutzensgel-Apotheken
in Pregradá

Nelkülözhetlen és felülmúlhatlan hatása elmaradhatlan.
Világczikkek, kivétel minden országba.
CHIEF OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb az egész világon hírneves és legkeresettebb házi-szeret a

Thierry A.-féle balzsamok

felülmúlhatlan minden mell, tüdő, máj, gyomor és minden belső betegségben. Külöleg leghatásosabb **sebgyógyító-szer.**

Valódi csakis a minden államban regisztrált zöldszínű **apózoa védjeggyel** és zárdkappal becsíjított: **Allein echt** oázméll. Kimutatható évi gyártás 6 millió palacska. — Postán küldve 12 kicsiny vagy 6 kettős palacska **4 korona**. — Egy próba palacska **10** ptektussal és a világ minden országában lévő raktárak jegyzékével együtt **1 korona 20 fillér**. — Szétküldés csakis az összeg előleges beutódése mellett történik.

Thierry A. centifolia kenőcse

(neve csodabalsam) eddig el nem ért összehuzó erővel és gyógyhatással! A mütéteket legtöbbnyire főlölegessé teszi. Ezzel a kenőccsel egy már 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszú, sőt legújában egy 22 éves súlyos rákszerű bajt gyógyítottak meg! Hatása antyseptikus és gyors enyhülést, lehtűst és teljes gyógyulást hoz mindennemű gyuladásoknál és sebeknél. Puhítólag és eloszlatólag hat és eltávolít biztosan bármennemű akármilyen mélyen behatolt idegen testet. **Egy tégely** bérmentesen **1 kor. 80 fillér** csakis az összeg előleges beküldése mellett. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Kimutatható évi gyártás 100 000 tégely. Mindkét szerről egész levéltára áll betekintésre a világ minden országából beérkezett eredeti bizonyítványokon. — Kerüljük az utánzatokat és ügyeljünk a minden tégelyen beégetett czégre: **Apotheke zum Schutz engel des A. Thierry**. Ahol raktár nincs, ne hagyjuk magunkat hamisítványok vagy állítólag hasonló értékű készítmények vételére rábeszélni, hanem, **réndeljük közvetlen és czimezzük azt:**

Apotheker A. THIERRY'S FABRIK IN PREGRADA bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az oszt. cs. és kir. áll. hivatalnokok szöv. szállítója. Contractor of the War-Office and the Admiralty London.

Kapható: Török József gyógyszerárában Bud. pesten, Király-utca 12.

SZÁMMER IMRE

KÖNYVNYOMDÁJA SZÉKESFEJÉRVÁR.

o o o o o ELVÁLLAL MINDENNEMŰ
o o o o o KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK
o o o o o KÉSZÍTÉSÉT IZLÉSES KIÁLLI-
o o o o o TÁSSAL, JUTÁNYOS ÁRON.

o o o o o AJÁNLJA DÚSAN FELSZERELT o o o o o
o o o o o RAKTÁRÁT o o o o o
o o o o o IRODAI, FOGALMAZÓ, LEVÉL o o o o o
o o o o o ÉS CSOMAGOLÓ PAPIROKBAN. o o o o o

o o o o o KÉSZLETBEN TART MINDEN-
o o o o o NEMŰ NYOMTATVÁNYT ÜGY-
o o o o o VÉDEK, SZOLGABIRÓSÁGOK,
o o o o o KÖZSÉGEK, EGYHÁZAK STB.
o o o o o RÉSZÉRE. o o o o o

BÁSTYA-UTCZA 9. SZ. o o o o o
TELEFON 99. o o o o o

Nyomatott Szammer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfejérvárott.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfejérvár 1879. — Dees 1879. Budapest 1885. és 1896.

Magyarország legrgibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda

József főherczeg és Klotild főherczegasszony ó császári és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, Váci-utca 15-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert, megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyait a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

pluviale, dalmatika és ornátusokat.

Egyházi és társulati lobogókat.

Tűzoltó, iskolásgyermekek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciboriumokat és kelyheket. Fali- és oltár-gyertyatartókat és oltárlámpákat.

Monstranciákat, stáció-képeket,

oltárokat, úrkoporsókat stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-gyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyem-himzésekben, valamint himzelt egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést

kívánatra bérmentve küldök.

M ü h i m z é s.

Templom és kápolna-berendezések.

Egyházi ruhák és felszerelések.